

SPRAVODAJCA

S raketou v ruke...

Spomienka pri príležitosti Medzinárodného dňa pamiatky obetí holokaustu, vyhláseného OSN

Smerom k vchodu neologickej synagógy v Komárne prichádza pár mladých ľudí, v ruke s raketami. Idú hrať squash do bývalej modlitebne spustošenej komunity. Zdá sa, že si nevšimli ani to, že sa tu zišla asi pol stovka ľudí, ktorí sem prišli na odhalenie pamätnej tabule, už tri dni pred 65. výročím oslobodenia koncentračného tábora v Osvienčime. Pravdepodobne by sa aj v roku 1944 takto prechádzali vedľa skupiny Židov, ktorých hnali smerom k železničnej stanici...

Medzinárodný deň pamiatky obeti holokaustu si v Komárne uctili prednáškami, literárnym večierkom a odhalením pamätnej tabule.

Tibor Pécsi, historik, pracovník Pamätného strediska holokaustu v Budapešti, prednášal o miestnych udalostiach obdobia hrôzy, informoval o opatreniach, ktoré postihli židovské obyvatelstvo, zatvorenie do geta, deportácie.

Mgr. Viera Kováčová (Múzeum SNP

Banská Bystrica) predniesla v preplnenej sále Zoltána Wallensteina interaktívnu prednášku pod názvom Tragédia slovenských Židov 1938-1945.

V rámci spomínania sme odhalili pamätnú tabuľu na stene bývalej neologickej synagógy, postavenej v roku 1863, ktorá slúžila veriacim do roku 1944. Budova bola v priebehu II. svetovej vojny poškodená a hŕstka preživších už nemohla využívať synagóg, kto-

rá stála na rohu ulice Biskupa Király a Hajnalovej (dnes Štúrovej) ulici. Komunita, ktorá sa borila s finančnými ťažkosťami, budovu predala v roku 1950 s tým, že je potrebné odstrániť všetky symboly, ktoré pripomínajú jej sakrálny charakter. Pamätník I. svetovej vojny a dve kamenné tabule, ktoré dekorovali strechu synagógy, boli prevezené do márnice cintorína.

(Pokračovanie na strane 4.)

Purim 5770

Pri príležitosti Purimu vám na nedeľu **28. februára** ponúkame špeciálny program. Pozývame vás na výlet autobusom do malebného kúpeľného mesta Piešťany, kde na pozvanie rodiny Stiefelovcov budú spoločne oslavovať malé slovenské židovské komunity.

Program:

- 12:00** – Odchod autobusu od Menházu
- 14:00** – Prehliadka Piešťan
- 16:00** – Purim 5770 v Hoteli Magnólia
- 19:00** – Odchod do Komárna
- 21:00** – Príchod do Komárna

Účastnícke poplatky: pre členov ŽNO a pre každého, kto bol na bohoslužbách Vysokých sviatkov a na programe Chanuky: 7,- eur, ostatní záujemcovia 14,- eur.

Príhlásiť sa môžete do 19. februára 2010 na e-mailovej adrese kile@menhaz.sk alebo na telefónnom čísle 00421-35-7731-224.

Sederové posedenie

ŽNO v Komárne touto cestou pozýva každého záujemcu na tradičný sederový večer, ktorý organizujeme v **utorok 30. marca 2010** (druhý večer) o **18.00 hod.** v Menháze, v sále Zoltána Wallensteina. Sederom účastníkov povedie budúci rabín Pál Megyes. **Účastnícky poplatok** sú 2,- eurá.

Príhlásiť sa môžete najneskôr do 22. marca t.r. na adrese menhaz@menhaz.sk alebo na telefónnom čísle 7731-224 u vedúcej kancelárie Judity Haasovej

Oslavujme spoločne!

Pozvánka

Židovská náboženská obec Galanta

Oznamujeme Vám, že 7. Adar 5770 pripadá na **21. februára 2010** t.j. nedeľa. Od 9.30 hod. podľa starých tradícií naši členovia navštívia každú rodinu. Zároveň **Vás P O Z Ý V A M E** do našej modlitebne, kde sa o **15.30** hod. bude konať Bohoslužba, po ktorej prednesie HESPED – kázeň pán rabín Baruch MYERS. Po kázni bude spoločné posedenie CHEVRA SUDA, kde si spomenieme aj na zosnulých súvercov za uplynulý rok.

Tešíme sa na spoločné stretnutie

Predstavenstvo ŽNO

Vítazné konkurzy

ŽNO v Komárne získala na realizáciu programov v roku 2010 finančné prostriedky prostredníctvom konkurzu z Holandského židovského humanitného fondu a z The Rothschild Foundation Europe, ako aj od MAZSIHISZ-u (Maďarsko). Ďakujeme!

Členský poplatok a poplatok za údržbu cintorína

Žiadame našich členov a každého, koho príbuzní sú pochovaní na našom cintoríne, aby čím skôr zaplatili členské poplatky na rok 2010 a poplatky za údržbu cintorína.

Vedenie ŽNO

Žiadame Vašu podporu

Zmena ČÍSLA ÚČTU!

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Účty sú v Sk aj v devízach!

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ HH, Komárňanskú židovskú náboženskú obec a klub Šalom podporili: D.V. (Nové Zámky), B. T. (Komárno) a darcovia, ktorí si priali zostať v anonymite. Ďakujeme!

☆ Naša miniknižnica Bélu Spitzera bola obohatená novými knihami. Čakáme na našich milých čitateľov. Knižnica je otvorená počas úradných hodín.

☆ Starosta obce Koliňany (okres Nitra) napísal list našej ŽNO, v ktorom nás žiada o pomoc pri postavení pamätníka holokaustu. O podrobnostiach tohto šlachetného činu vás budeme priebežne informovať.

☆ Aj naďalej očakávame vaše články týkajúce sa židovských komunít na emailovej adrese kile@menhaz.sk.

☆ Gemerské osvetové stredisko v Rožňave nám zaslalo CD-čko o dvojročnom spomienkovom podujatí týkajúcom sa holokaustu, ktoré sa uskutočnilo v decembri. Touto cestou blahozeláme k úspešnému programu, ktorý si vyžadoval mnoho práce!

☆ V marci tohto roku sa v Židovskom múzeu v Budapešti bude konať výstava izraelskej akademickej maliarky Miriam Neiger Fleischmann, rodáčky z Komárna. Pozvánka bude v nasledujúcom čísle.

Nová domovská stránka

ÚZ ŽNO má novú webovú stranu, ktorú si môžete prezrieť na internete: www.uzzno.sk.

Ospravedlnenie

V decembrovom čísle sme chybné uvedli meno pána rabína Daniela Mayera, ktorému sa týmto ospravedľujeme.

Nový predseda revíznej komisie ÚZ ŽNO v SR

Rozhovor s MUDr. Tomášom Šternom

Mám 37 rokov, som absolventom LF UK v Bratislave, ale už niekoľko rokov sa venujem prevažne manažmentu v oblasti zdravotníctva. V súčasnosti som spolujiteľom a výkonným riaditeľom Centra zdravia a krásy - Interklinik, ktoré je najväčším súkromným zariadením zameraným na estetickú medicínu (plastickú chirurgiu, stomatológiu, dermatokozmetiku, atď.) na Slovensku.

Čo sa týka mojich aktivít v rámci Židovskej komunity, pôsobil som dlhé roky ako predseda slovenskej sekcie ČSUŽM, takisto som niekoľko rokov vykonával funkciu šéfredaktora a editora časopisu Chochmes. Tretie volebné obdobie som členom predstavenstva ŽNO Bratislava.

Nedávno ste boli zvolený za predsedu revíznej komisie ÚZ ŽNO v SR. Aké sú vaše najdôležitejšie úlohy? Aké plány máte na najbližšie obdobie?

Úlohy sú jasne dane samotným zmyslom fungovania revíznej komisie. Jej činnosť je priamo spojená s enormným objemom úloh, ktoré stoja pred novozvolenou exekutívou UZŽNO ako takou...vypomoc pri profesionalizácii procesov, zavádzaní transparentnosti v rozhodovaní o zásadných veciach, ale predovšetkým kontrola efektívnosti a správnosti mienania finančných zdrojov, ako aj dodržiavania platných predpisov.

Žijete v Bratislave, ale s vašim menom je spojená aj v synagóga v Stupave. Prosím, predstavte nám tento projekt.

Vyššie 15 rokov sa v rámci svojho voľného času venujem dejinám židovských komunít na Slovensku, spracovaniu životných osudov významných osobností pochádzajúcich z nášho územia, ako aj dokumentovaniu stavu židovských pamiatok na území Slovenska. V tejto oblasti, ktorá priamo súvisí so záchranou nášho kultúrneho dedičstva, má naša komunita obrovské rezervy.

Záchrana pamiatok a skúmanie našej histórie stáli v uplynulom období na úplnom okraji záujmu mnohých vedúcich činiteľov židovskej komunity na Slovensku. Keď UZŽNO pred niekoľkými rokmi neprejavil záujem o záchranu unikátnej synagógy v Stupave (Stupavská synagóga, ktorá je zapísaná v zozname kultúrnych pamiatok Slovenska bola postavená v roku 1803 a je druhou najstar-

šou zachovanou synagógou na našom území. Patri k unikátnym architektonickým pamiatkam, ktorej význam ďaleko presahuje hranice nášho regiónu) rozhodol som sa pre jej záchranu niečo urobiť. Od roku 2002 sa pod záštitou neziskovej organizácie JEWROPE podarilo postupne synagógu zrekonštruovať tak, že pri príležitosti 205. výročia jej výstavby sa v jej priestoroch začali organizovať

slavská, košická a určite aj komárňanská židovská obec. Tieto by mali zabezpečiť poskytovanie základov vzdelávania náboženskej výchovy, histórie židovského národa, ktoré sú rozhodujúce pre budovanie židovskej identity. Toto všetko je však reálne, pokiaľ sa to "zabalí" do balíka, ktorý je pre deti a mládež atraktívny. To sú náročné úlohy, ktoré sú založené najmä na odbornosti poskytovateľov týchto aktivít a takýchto ľudí je v súčasnej exekutívnej štruktúre židovských komunít na Slovensku malo.

Akú víziu máte pre budúcnosť židovstva na Slovensku?

Čaka nás určite neľahké obdobie.

pravidelné kultúrne a spoločenské aktivity, určené tak pre židovskú komunitu, ako aj pre širokú verejnosť.

Ako je možné podľa vás aktivizovať strednú a mladšiu generáciu v prospech našej komunity?

Popri veľmi dôležitej sociálnej činnosti a starostlivosti o členov komunít v dôchodkovom veku, sa, žiaľ, poväčšine zabúda na mladú generáciu, ktorá je pre kontinuitu existencie našej komunity zásadná. V prvom rade je dôležité podchytiť mládež už v detskom veku. Aj pri aktuálnej demografickej štruktúre členov jednotlivých komunít je tu najmä vo väčších mestách priestor na vytvorenie možnosti pre vzdelávanie židovskej mládeže už od detského veku.

Kľúčovú úlohu tu zohráva najmä brati-

Okrem opäť narastajúceho antisemitizmu, ktorý však nie je, žiaľ, novým fenoménom, vidím ako najväčší problém pre budúcnosť nasej komunity už spomenutý nedostatok schopných ľudí v produktívnom veku, ktorí by boli ochotní rozvíjať aktivity židovských komunít. Bez takejto formy profesionálneho vedenia nie je možné zvrátiť jasne badateľnú stagnáciu kultúrneho, náboženského, ale aj sociálneho života komunít. Bez posilenia nášho kultúrneho a náboženského povedomia, zvýšenej podpory pre mladú a strednú generáciu, nevidím životaschopnosť, a tým ani budúcnosť židovskej komunity na Slovensku veľmi ružovo. Napriek tomu tu je veľmi pozitívny signál, a to v novom vedení UZŽNO, najbližšie obdobie je v tomto zmysle rozhodujúce, priority sú jasne dané...

Immánuel Zucker vydal CD-čko

Immánuel Zucker sa narodil v roku 1981 v Segedíne. Rodičia ho vychovali v náboženskom duchu, jeho otec bol známym rabínom. V detskom speváckom zbere synagógy na ulici Bethlen v Budapešti spieval od založenia zboru už ako trojročný. Veľmi skoro sa stal kantorom. V roku 2004 na Vysoké sviatky vystupoval ako kantor v Innsbrucku. V roku 2006 absolvoval s vynikajúcim výsledkom Židovskú uni-

verzitu – odbor kantorstva. V štúdiách pokračoval v USA na Yeshiva University. Za svojich majstrov pokladá Ervína Kleina, Joseph Malovanyho, Noach Schallu a Giora Sharona. Modlí sa na aškenázsky spôsob a dopĺňa to chasidskými melódiami. Má svojrázny, individuálny prednes, ktorý pripomína starých kantorov, ktorí vždy orodovali k Všemohúcemu za všetko dobré, začo sa môže modliť kantor, ktorý je vyslan-

com komunity. Je kantorom v jednej z význačných synagóg v Budapešti, je to synagóga na ulici Nagyfuvaros. Patrí medzi najmladších vyučujúcich na Katedre liturgie Židovskej univerzity.

CD-čko si môžete objednať u vydavateľa: Gabbiano Print kft. a na sekretariáte ŽNO.

E-mail: gabbianoprint@gmail.com, menhaz@menhaz.sk

S raketou v ruke...

(Pokračovanie zo strany 1.)

Pri odhalení pamätnej tabule predniesol svoj prejav rabín **Róbert Deutsch** z Budapešti, primátor mesta Komárno **MUDr. Tibor Bastrnák** a predseda našej ŽNO **Anton Pasternák**. Členovia Spoločnosti Hit, **dr. László Topál** a súrodenci **Konkolyovci** vo svojom krátkom programe zdôraznili potrebu spomínania. Pamätnú tabuľu spoločne odhalil primátor mesta, hlavný rabín a predseda našej ŽNO.

Popri členoch našej komunity boli prítomní aj obyvatelia z okolitých miest, členovia zastupiteľského zboru miest Komárno a Komárom, predstavitelia cirkví, politických strán a médií.

Pamätný deň pokračoval v Menháze literárno – hudobným večierkom v podaní profesorov z Tatabánye, **Ferenca Mátraháziho** a **Józsefa Szúcsa**.

Po dojímavom programe prednášal **Pál Megyes**, poslucháč Židovskej univerzity, o blížiacom sa sviatku TuBiŠvat. Následne prítomní recitovali požehnanie a konzumovali 15 druhov ovocia.

Ďakujeme každému, kto nám pomohol pri realizácii pamätného dňa.

PA

Gratulujeme!

Milí priatelia,

S vďakou k Hašemovi sme sa chceli podeliť s Vami o radostnú udalosť. V piatok večer, 8. januára 2010 (23. Tevet 5770), sa nám narodilo dievčatko.

Ďakujeme B., bábätko a mama (a aj zvyšok rodiny!) sú v poriadku.

Dievčatko dostalo meno na šabat ráno (9. január/ 23. Tevet) v bratislavskej synagóge. Ako je to našim zvykom, dievčatko dostalo meno počas prvého čítania Torah nasledujúceho po narodení. Dievčatko dostalo meno **Shaina**, čo v jazyku jidiš znamená krásna.

Rabbi Zev a Bina Stiefel

V mene ŽNO Komárno a čitateľov Spravodajcu rodine Stiefelovej srdečne gratulujeme! Mazl Tov!

(Folytatás a magyar rész 6. oldaláról)

Fried Kálmán síremlékének felirata

Keleti oldal – héber rész:

Mirjam Fried

Elhunyt ijjar hó 19-én, 667. Legyen lelke bekötve az élet kötelékébe!

Nyugati oldal:

„És kezébe vette Mirjam a jószágot”

Könyörületesség és jótékonyosság, amit tett mindenkor, szeretetben és hitben élt minden napján.

Legyen áldott az emlékezete és békés a nyugvása!

MIRJAM FRIED

Devora lánya

Elhunyt ijjar hó 19-én, 667.

Egyetlen, és nincs másik olyan nagylelkű, mint ő a városban, özvegyek támasza, árvák és szűkölködők atyja.

Jótékonyága örökké (fennmarad) a menházban, amit az aggoknak alapított.

KALMAN FRIED úr emléke legyen áldott vezetője és irányítója a Gemilut Haszadim Egyletnek.

Tiszta lelke eltávozott

szíván hó 4-én, 673. a kis időszámítás szerint.

Legyen lelke bekötve az élet kötelékébe

Magyarázat a kis időszámítás fogalmához:

A zsidó hagyomány szerint az évszámokat betűkkel írják le, de az ezres helyiérték elhagyásával, tehát 5765 helyett csak 765-öt írnak (kis időszámítás). A számokat a betűk értékeinek összeadásával képzik.

5765 tehát 765 = תשס"ה

Egyes sírfeliratokon megtalálható a teljes évszám kiírás, ahol a kis időszámítás szerinti szám elé odairják az évezredek jelölő számértéket is:

5765 = ה(5) ם (60) ן+ת(700) ן"ה(5000)

A férje is kezébe vette Urának minden jószágát.

Megyes Pál